

PROFIL UMANIST – 100 de puncte

Citește textul propus și scrie răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe:

Joia, de Ziua Eroilor, m-am dus în scuarul părăsit de pe bulevardul Decebal. În acea zi am cunoscut-o pe doamna Maria. Când a intrat în scuar și a început să urce treptele, m-a surprins și m-a făcut să tresar, fiindcă a venit direct spre mine. S-a apropiat și s-a așezat pe aceeași treaptă cu mine. Avea o eșarfă neagră, cu fir argintiu, înfășurată în jurul gâtului, iar pe degete avea inele mari de argint. Foarte frumoase. M-am întrebat în sinea mea care era sensul acestei eleganțe la o femeie atât de bătrână. N-am întrebat-o cum o cheamă, nici câți ani are, dar, când s-a ridicat și mi-a spus că a venit să aducă flori ostașilor români, am întrebat dacă o pot însoți. A fost de acord. Ne-am plimbat câteva ore; la un moment dat, s-a oprit undeva mai departe de un zid și a pus florile. A aprins o lumânare, pe care, a zis, o va lăsa să ardă doar câteva minute, cât suntem de față, ca să nu dea foc. Mi-a spus că acolo au fost îngropați soldați de diferite națiuni în Primul Război Mondial și câțiva soldați români în cel de-Al Doilea, printre care și fratele ei. [...]

Următoarele întâlniri le-am stabilit în oraș, apoi, într-o zi, mi-a propus ca sâmbăta viitoare să vin la ea la un ceai și mi-a dat adresa. Recunosc că nu m-am așteptat, m-a emoționat invitația și bineînțeles că am spus *da* fără să respir între întrebare și răspuns.

Locuia într-o casă istorică de pe strada Alexei Mateevici. Din hol, m-a condus într-o sufragerie, salon – spunea doamna Maria, cu bibliotecă pe trei din cei patru pereți. M-a invitat să mă așez, dar am preferat să mă uit la cotoarele cărților din bibliotecă. Multe dintre ele erau în franceză și germană. Între timp, ea a intrat cu ceai și cu prăjituri. Doamna Maria era o parteneră ideală de conversație. Nu mă judeca, nu mă agasa, nu mă privea de sus. S-a ocupat, discret, fără să simt că îmi fortează mâna, de un lucru extrem de important. M-a convins, ușor, subtil, că lectura e necesară. Îmi împrumuta cărți din biblioteca ei și, când ne revedeam, discutam despre ele. Despre cele mai bune pagini, despre momentele care mă bulversau, despre cele pe care voiam să le contest, dar, extrem de important, foarte multe discuții despre stil și abordare, despre tehnici literare. A început cu Rebreanu și Preda, a continuat cu Beșleagă și Vasilache, apoi a trecut la literatura universală. Nu îmi venea să cred ce memorie avea. Își amintea totul din cărțile pe care le discutam, de parcă le citise în noaptea precedentă.

După acea primă vizită în casa de pe Mateevici, pentru mine mersul acolo a devenit ca mersul la biserică. În fiecare sâmbătă, mă duceam la doamna Maria. Și asta m-a făcut fericită. Nu pot spune că doamna Maria mă medita, dar insista mult pe educația mea. Așa că nu m-a surprins nici măcar pe mine că la bac am luat 10 la limba română. Tot 10 am luat și la istorie. La început am fost nehotărâtă ce facultate să aleg, dar, într-un final, am optat pentru Facultatea de Istorie. Am continuat să citesc foarte mult. Mă uitam de multe ori în jurnalele mele mai vechi și mă miram cât de mult îmi schimbasem vocabularul. Și nu era vreo prefăcătorie, ci o evoluție firească, legată – cred eu – de lectură. Am devenit fascinată de literatură și istorie. Doamna Maria a fost persoana care m-a ajutat să înțeleg ce îmi doresc pe viitor. Nu oricine are șansa de a întâlni un astfel de om chiar înainte de facultate.

Moni Stănilă, *Oase strălucitoare*

Nr.	Item	Punctaj	
1	Propune un sinonim contextual pentru cuvântul elegantă din enunțul: <i>M-am întrebat în sinea mea care era sensul acestei eleganțe la o femeie atât de bătrână</i>, argumentându-ți alegerea într-un enunț. Sinonimul propus _____ Argumentarea _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3	L 0 1 2 3
2	Ilustrează, în câte un enunț propriu, sensurile definite ale cuvintelor evidențiate: a surprinde – a prinde pe cineva pe neașteptate asupra unui fapt; _____ _____ memorie – amintire pe care posteritatea o păstrează oamenilor iluștri sau evenimentelor de seamă. _____ _____	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
3	Alcătuiește câte un enunț dezvoltat cu următoarele expresii: <i>a face pe cineva om</i> - _____ _____; <i>a avea viitor</i> - _____ _____.	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
4	Schițează, în text coerent de 11-12 rânduri, portretul moral al personajului Maria, având în vedere: a) identificarea tipului uman pe care îl reprezintă; b) comentarea a două trăsături morale, ilustrate cu exemple potrivite. _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

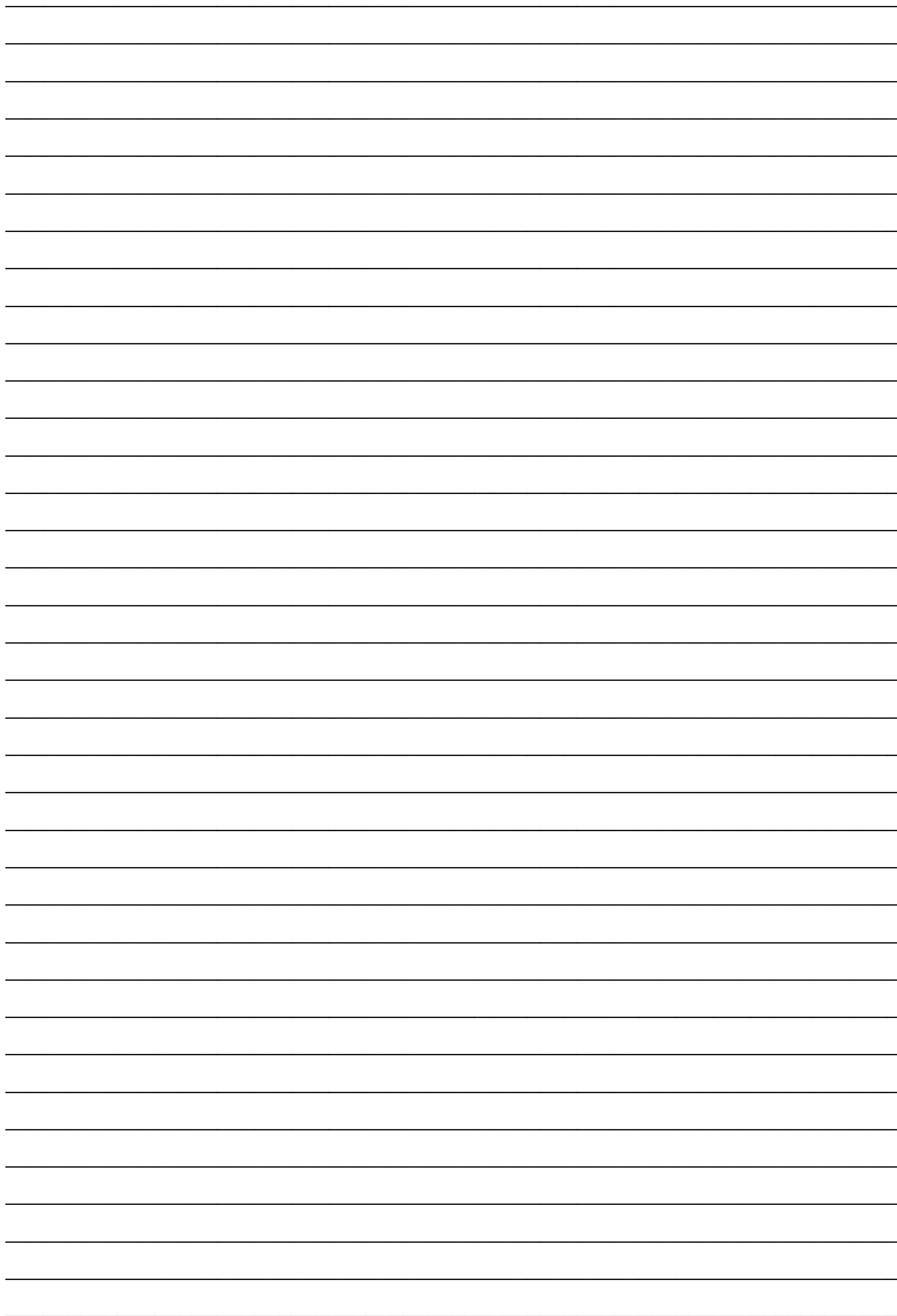
5	Comentează, în text coerent de 6-7 rânduri, sugestia contextuală a unei figuri de stil din secvența subliniată (rescrie și numește figura de stil).	L	L
	Figura de stil _____	0	0
	Comentariul	1	1
	_____	2	2
	_____	3	3
	_____	4	4
	_____	5	5

6	Determină, în text coerent de 5-6 rânduri, atitudinea personajului-narator față de Maria, exemplificând cu un citat din fragment.	L	L
	_____	0	0
	_____	1	1
	_____	2	2
	_____	3	3

7	Analizează, în spațiul rezervat, motivul literar al lecturii în textul dat, în raport cu același motiv dintr-un alt text din literatura română (numește textul și autorul, citează/prezintă o situație din textul ales).	L	L
	_____	0	0
	_____	1	1
	_____	2	2
	_____	3	3
	_____	4	4
	_____	5	5
	_____	6	6
	_____	7	7
	_____	8	8

8	Formulează două argumente, fiecare susținut de un exemplu relevant, care demonstrează apartenența textului la genul epic. Argument 1 _____ _____ _____ _____ Argument 2 _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
9	Exprimă, în spațiul rezervat, un punct de vedere despre rolul monumentelor istorice în cunoașterea trecutului, oferind un exemplu relevant. _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
10	Numește un personaj din literatura română, (altul decât cel din fragmentul analizat), despre care poți afirma că este o parteneră/un partener ideală/ideal de conversație, susținându-ți opinia prin două argumente, în spațiul rezervat. Numele personajului _____ Titlul textului _____ Autorul _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4

11	Scrie, în spațiul rezervat, un anunț, valorificând datele legendei: „Te numești Cătălin/Cătălina Popescu. Studiezi la Liceul Teoretic „Marin Preda” din orașul Râșcani. Organizezi, împreună cu membrii Consiliului elevilor, un atelier de discuție pe tema: <i>Biblioteca – spațiu al cunoașterii</i> . Atelierul se va desfășura în Sala de festivități a liceului, pe data de 11 august 2026, la ora 10:00”. Vei semna anunțul.	L 0 1 2 3 4 5 6 7	L 0 1 2 3 4 5 6 7
12	Redactează un eseu structurat, de 1-1,5 pagini, cu tema: „Literatura română – univers al valorilor și al experiențelor umane”, pornind de la afirmația lui Mihai Cimpoi: <i>Cugetul nostru caută să descifreze, în frenezia cunoașterii, ceva din misterul vieții. Omul caută totuși să înțeleagă esența lumii. Și literatura îi facilitează această cale.</i>	L0 12 34 56 78 9	L0 12 34 56 78 9
	În eseul tău, te vei referi la două texte din literatura română, potrivite temei.	10 11	10 11
	a) explicarea modului propriu de înțelegere a noțiunii de <i>experiență umană</i> ; L 0 1 2	12 13	12 13
	b) elucidarea raportului: <i>literatura – univers al valorilor</i> ; L 0 1 2	14 15	14 15
	c) alegerea argumentată a două texte din literatura română, potrivite temei; L 0 1 2 3 4 5 6	16 17 18	16 17 18
	d) evidențierea <u>aspectelor</u> care conturează <u>universul valorilor și al experiențelor umane</u> , (câte 1 aspect pentru fiecare text), prin comentarea unor particularități semnificative: teme, probleme, motive, personaje, concepții, stări/sentimente ale eului liric, aspirații, viziuni, mesaj etc.; L 0 1 2 3 4 5 6	19 20 21 22 23 24	19 20 21 22 23 24
	e) ilustrarea adecvată a aspectelor comentate prin câte un exemplu convingător din textele selectate; L 0 1 2 3 4	25 26 27 28	25 26 27 28
	f) dezvoltarea motivată a unei idei din afirmația propusă; L 0 1 2	29 30	29 30
	g) exprimarea opiniei proprii în raport cu tema abordată. L 0 1 2	31 32	31 32

Pentru redactarea tuturor secvențelor scrise vei obține **20 de puncte**.

Cerințe față de redactare:		Punctaj	
1	Organizarea în scris a ideilor și respectarea limitei de întindere	L 0 1 2	L 0 1 2
2	Interpretarea critică și capacitatea de analiză	L 0 1 2 3	L 0 1 2 3
3	Corectitudinea stilistică	L 0 1 2 3 4 5	L 0 1 2 3 4 5
4	Respectarea normelor ortografice și gramaticale	L 0 1 2 3 4 5	L 0 1 2 3 4 5
5	Respectarea normelor de punctuație	L 0 1 2 3 4 5	L 0 1 2 3 4 5